

L'esfera presentava pèrdues i un procés d'incohesió de la policromia. Per tal d'assentar-la es va realitzar un empaperat amb cola orgànica i un planxat. Per a la reintegració de l'esfera es va utilitzar un gel acrílic com a base i una barreja de pigments per tal d'unificar el conjunt amb una coloració neutra.

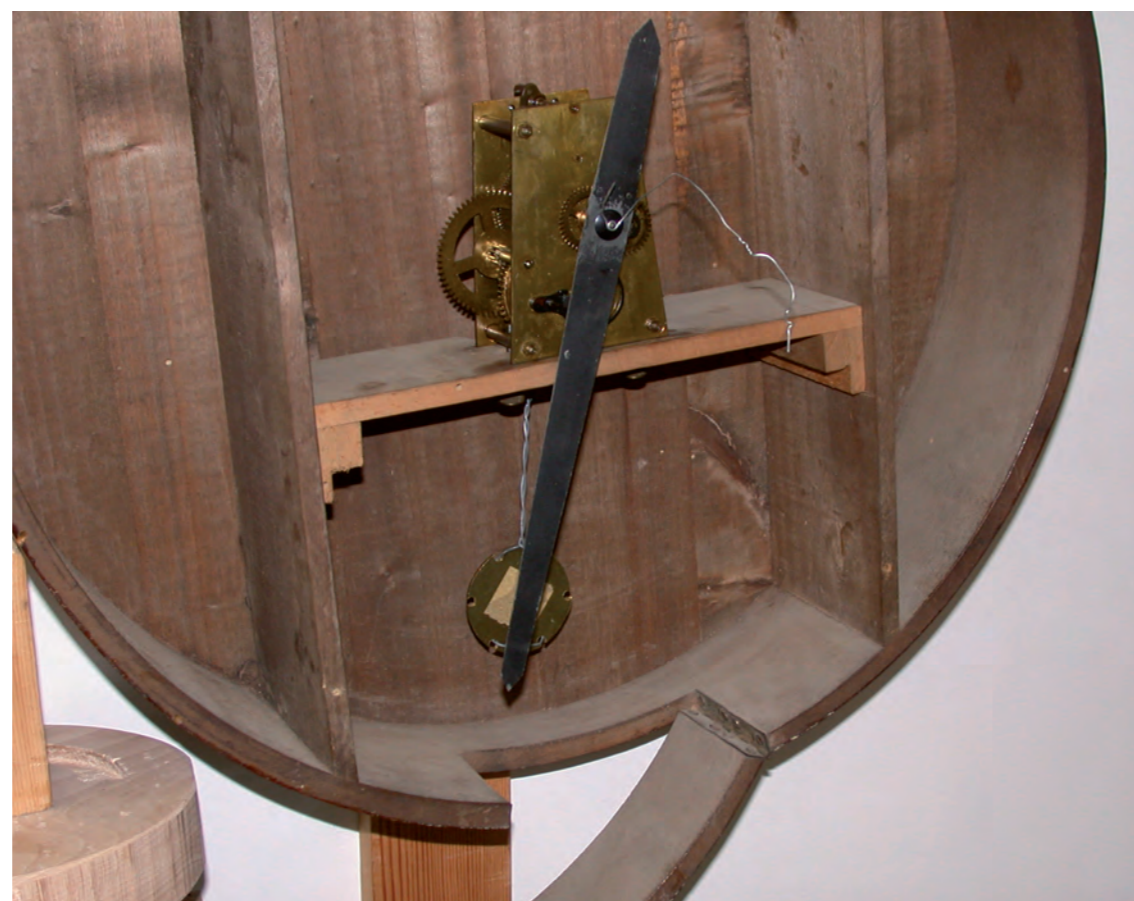

Estucat de l'esfera

Reintegració cromàtica de la policromia

Finalment es va construir el pèndol amb metalls de la mateixa llargada i pes que l'original i es va folrar amb paper metàl·lic per distingir-se de la resta de la peça. Durant una setmana es va vigilar el funcionament del rellotge amb la incorporació del pèndol.

Vista de la maquinària del rellotge

MESURES DE CONSERVACIÓ

S'aconsella evitar els canvis bruscos d'humitat i temperatura, convé mantenir la humitat relativa entre el 40% i 60% i la temperatura entre 19° C i 21° C. Es recomana el control periòdic per tal d'avaluar si el procés d'anòxia ha estat òptim, així com revisar el funcionament del rellotge. Si l'objecte ha de canviar d'ubicació, cal extreure el pèndol en primer lloc.

CR

27

2014

RELOTGE DE PRAT DE COMTE
Ajuntament de Prat de Comte

Publicació de Conservació i Restauració
Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa

Escola d'Art i Disseny de la Diputació a Tortosa - Impremta Querol S.L. D.L. 7.469-2014

El rellotge de Prat de Comte

Interior de la Casa Brunet

El rellotge pertany a l'Ajuntament de Prat de Comte. És un rellotge de paret amb la inscripció *Arturo Vallés, Tortosa*, a la seva esfera. És probable que l'aparell s'hagi fabricat a la rellotgeria del mateix nom que hi havia a la ciutat. Hi figura també al revers la marca del seu constructor i el nom *comerç*, cosa que fa pensar que l'objecte hauria pogut pertànyer a la cambra de Comerç de Tortosa.

El rellotge, tot i ser de gran format, no presenta cap element decoratiu destacable. Pel seu aspecte es podria ubicar a llocs transitats per la gent: com una estació

CARACTERÍSTIQUES TÈCNIQUES

El rellotge té un diàmetre circular de 52'30 cm, i la seva maquinària és de llautó i de ferro. Està ubicada dins d'una caixa de fusta -també rodona- amb una fondària de 10'5 cm. L'esfera és de llauna, d'un gruix de 0'7 mm, i queda tancada per una porta de vidre circular rematada amb una motllura de fusta.

La peça està policromada amb pintura plàstica blanquinosa. La numeració i la inscripció del fabricant estan rotulades amb pintura negra. Les agulles són de planxa de zenc policromades -d'un gruix d'un mil·límetre-. El seu extrem està acabat amb una segona planxa de plom d'un gruix de 2'5 mm.

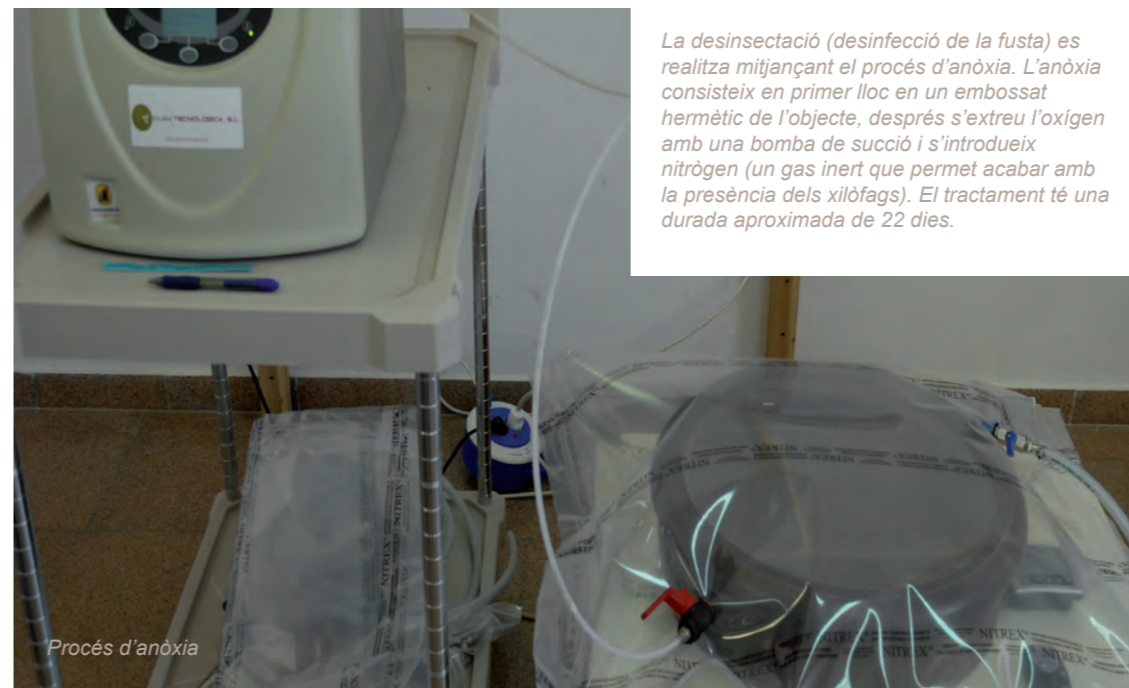
Tant per les seves característiques tècniques com per les inscripcions trobades, es pot determinar que el rellotge va ser fabricat durant la segona meitat del segle XX

L'ESTAT DE CONSERVACIÓ DE L'OBJECTE

El rellotge va arribar al Centre amb un estat de conservació precari. La caixa presentava un considerable atac de xilòfags i l'esfera tenia pèrdues generalitzades de la policromia. Les agulles estaven doblegades i la maquinària tenia brutícia superficial. També es va detectar la pèrdua del pèndol.

Consolidació de la fusta del marc

La desinsectació (desinfecció de la fusta) es realitza mitjançant el procés d'anòxia. L'anòxia consisteix en primer lloc en un embossat hermètic de l'objecte, després s'extreu l'oxigen amb una bomba de succió i s'introdueix nitrògen (un gas inert que permet acabar amb la presència dels xilòfags). El tractament té una durada aproximada de 22 dies.

Procés d'anòxia

PROCÉS DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Brutícia interior

En primer lloc es va desmuntar el rellotge i l'esfera per tal de valorar el funcionament de la maquinària. El següent pas va ser aturar la degradació provocada per la presència de xilòfags mitjançant el sistema d'anòxia. Aquest procés permet eliminar els paràsits sense alterar l'aspecte de la peça.

La brutícia superficial de la maquinària es va eliminar amb l'ajut d'un raspall de dents i amb una proporció molt baixa de sabons i dissolvents aquosos.

La fusta es va netejar amb un drap de cotó humit, únicament s'havia de retirar la pols. Aquesta actuació tenia per objectiu no alterar el vernís i conservar el seu aspecte.

Procés de consolidació de les pèrdues

La següent intervenció va consistir en tancar els forats produïts pels xilòfags, primer amb serradura i cola i després amb ceres colorades del mateix to que la fusta. Seguidament es va aplicar una capa de consolidant, tant a l'interior com a l'exterior, amb una dissolució de resina acrílica més un dissolvent alcohòlic. Es va acabar amb un encerat a l'exterior de la fusta per retornar l'aspecte brillant al vernís.

Reintegració cromàtica de les pèrdues